

**Súkromná základná
škola waldorfská**

**VÝROČNÁ SPRÁVA
za školský rok 2017 / 2018**

31. decembra 2018

ÚDAJE O ŠKOLE

Názov: Súkromná základná škola waldorfská

Adresa: Vihorlatská 10, 831 04 Bratislava

Dátum zaradenia do siete škôl: 1.9.2001

Telefón: 0905 824 251, 02 / 20 28 30 20

E-mail: ba@iwaldorf.sk

Web: www.waldorfskaskola.sk

Zriaďovateľ: Výchova k slobode, o. z.,
Vihorlatská 10, 831 04 Bratislava

Riaditeľ: PaedDr. Slávka Šebová

Rada školy:

P.č	Meno a Priezvisko	Funkcia	Zvolený / delegovaný / za
1.	Jana Pančíková	predseda	Rodičov
2.	Artur Takács od decembra dočasne predseda	podpredse- da	Zriaďovateľa
3.	Dagmar Sekelová	člen	Rodičov
4.	Martin Raček	člen	Rodičov
5.	Jaroslav Mikulič	člen	Rodičov
6.	Tatiana Jozefíková	člen	Nepedagogických zamest- nancov
7.	Tatiana Maťová	člen	Pedagogických zamestnancov
8.	Lucia Kučeráková	člen	Pedagogických zamestnancov
9.	Alena Rošková v priebehu roka nahradená Marián Czére	člen	Zriaďovateľa
10.	Jana Baníková	člen	Zriaďovateľa
11.	Daniela Čorbová	člen	Zriaďovateľa

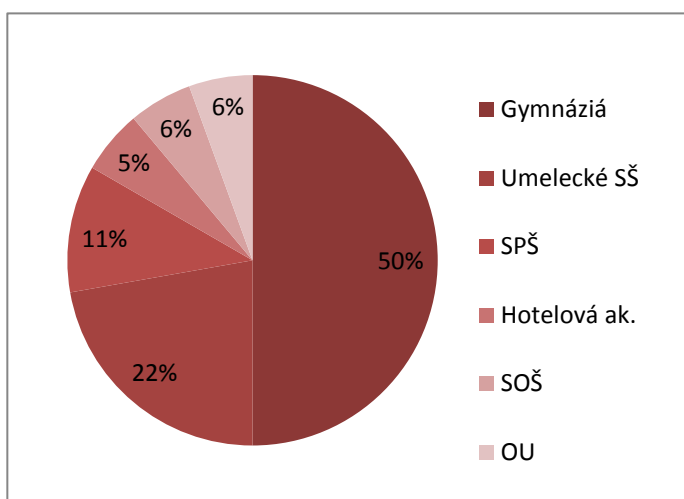
Rada školy pri Súkromnej základnej škole waldorfskej, Vihorlatská 10, 831 04 Bratislava (ďalej len „Rada školy“) bola v súlade s ust. § 5 ods.5 vyhlášky č. 291/2004 Z.z. zriadená dňom podpísania zápisnice z ustanovujúceho zasadnutia Rady školy zriaďovateľom školy t.j. dňom 30.11.2015.

Údaje o počte žiakov školy vrátane žiakov so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami v šk. roku 2017 / 2018

Ročník	Počet tried	Počet žiakov k 15.9.2017	Počet žiakov k 29.6.2018
1.	1	23	24
2.	1	27	28
3.	1	25	26
4.	1	28	28
5.	1	27	27
6.	1	30	31
7.	1	24	24
8.	1	27	25
9.	1	18	18
Špeciálna trieda	1	6	6

Umiestnenie absolventov na stredných školách

Stredná škola	Prijatí žiaci
Gymnázium CS Lewisa	3
Gymnázium Metodova	1
Gymnázium Matky Alexie	2
Gymnázium slovanské	2
Gymnázium športové	1
SUŠ J. Vydru	4
SPŠE	1
SOŠ	1
Hotelová akadémia	1
SOŠ Šaľa	1
OU Dúbravka	1

Výsledky celoslovenského testovania žiakov 9. ročníka - Testovanie 9

Počet všetkých žiakov, ktorí písali test	Matematika – priemerná úspešnosť školy	Matematika – priemerná úspešnosť SR	Slovenský jazyk – priemerná úspešnosť školy	Slovenský jazyk – priemerná úspešnosť SR
16	70,0 %	56,4 %	71,8 %	61,2 %

INTEGRÁCIA

Trochu štatistiky:

V integrácii sme tohto roku mali 27 žiakov od ročníkov 4 po 8. V špeciálnej triede bolo 6 detí.

Individuálny plán zo zdravotných dôvodov mal 1 žiak.

Počet hodín individuálnej stimulácie v jednotlivých triedach:

4. ročník	148
5. ročník	161
6. ročník	25
7. ročník	142
8. ročník	526
9. ročník	164

Celkový počet hodín individuálnej stimulácie v škole 1 166.

Hodiny individuálnej stimulácie zabezpečuje Podporný tím v zložení:

špeciálny pedagóg – 8 mesiacov v roku;

4 **asistenti** (z toho 1 asistent v špeciálnej triede). Zamestnávali sme aj asistenta pre chlapčeka v individuálnom pláne;

do tímu neodmysliteľne patrí aj **psychologička** (na polovičný úväzok).

Do bežných povinností Podporného tímu patrí:

Špeciálny pedagóg

Prevažne v septembri:

Tvorba Individuálneho výchovno-vzdelávacieho plánu (IVVP) pre každého žiaka v integrácii.

Tvorba rozvrhu individuálnych stimulácií. Konzultácie s triednymi učiteľmi, učiteľmi jazykov, matematiky, slovenského jazyka, niekedy aj pracovného vyučovania. Konzultácie a nastavenie rozvrhu pre asistentov:

- grafomotorický tréning
- konzultácie s rodičmi

V ostatných mesiacoch:

Náplň a priebežná evaluácia IVVP. Priebežná konzultácia s učiteľmi, asistentmi a rodičmi pri ťažkostiach, hospitácie na hodinách, poradenstvo pri výbere metód, prostriedkov a cieľov pre jednotlivých žiakov.

V mesiaci jún:

Vyhodnotenie IVVP, pomoc s hodnotením, konzultácie.

Asistenti

Celoročne:

Podpora a pomoc žiakom na vyučovaní – pri príprave na vyučovanie – pomôcky, zošity, orientácia v preberanej látke počas vyučovania, dodiktovanie, úprava zadania pre žiaka, sledovanie zápisu do zošita, pomoc pri zaznamenaní domácej úlohy, podpora sústredenia sa na prácu, pomoc pri ručných prácach.

V odôvodnených prípadoch pracujú asistenti so žiakmi individuálne alebo v malých skupinách na práve preberanej látke iným spôsobom, prípadne na upravenom učive, ak žiaci nemôžu nasledovať triedu v tempe a hĺbke preberanej látky.

Asistenti pod vedením špeciálneho pedagóga tiež pomáhajú žiakom v nadobúdaní zručností – čítania, písania a počítania za pomoci reedukačných metód, pracovných listov a špecifických cvičení.

Psychologička

Pomáha učiteľom, žiakom a rodičom v komplikovaných komunikačných, vzdelávacích a medziľudských situáciách individuálnymi konzultáciami.

Organizuje priebežné testovania Volby povolania.

Pomáha v prípade zisťovania triednej klímy, či identifikácii jednotlivých ťažkostí v triede.

Mimoriadne aktivity podporného tímu v tomto roku

Nastavenie individuálneho plánu z matematiky pre žiakov 9-teho ročníka s cieľom vrátiť sa k základným matematickým operáciám. Táto aktivita priniesla dobré výsledky – žiaci vyplnili Testovanie 9 väčšinou nad očakávanie. Plán bol vedený špeciálnym pedagógom.

Nastavenie a vedenie individuálneho plánu – najskôr v jazykoch pre žiačky 8. ročníka, neskôr aj v matematike a v čítaní s porozumením. Plán pod vedením učiteľa a špeciálneho pedagóga plnila so žiakmi asistentka.

Počas prestávok lekcie čítania s niektorými žiačkami, ktoré potrebovali podporu v procese získavania čitateľskej zručnosti – vedené asistentkou.

Screeningy čitateľských zručností – v 2., 3., a 4., ročníku, screening úchopu v 1. a v 5. ročníku – špeciálny pedagóg.

Asistencia na hodinách matematiky – špeciálny pedagóg.

Pomoc pri nastavení individuálneho plánu pre chlapčeka s osobitným plánom.

Zápisy do 1. ročníka.

Stretnutie s učiteľkami v škôlkach.

Vedenie časti Dieťa s cieľom podporiť schopnosti pozorovania detí učiteľmi.

Pomoc pri výskumoch v škole – motivácia, depresivita, postoje.

Pomoc pri krízových komunikáciách so žiakmi a s rodičmi.

Zapísala: Miroslava Heribanová

ÚDAJE O POČTE ZAMESTNANCOV

V tomto školskom roku boli personálne posty obsadené takto:

Triedni učitelia:

1. Dáša Czéreová
2. Zuzana Bajusová
3. Slávka Šebová
4. Ivana Bartovičová
5. Denisa Mátrayová
6. Slavomír Lichvár
7. Peter Polák
8. Tatiana Maťová,
od januára -Veronika Mihóková
9. Michal Klučka
NT: Soňa Sládková

Odborní učitelia:

Ručné práce:

Tatiana Maťová a Alexandra Paršová

Práca s drevom:

Martin Malgot

Výtvarná výchova:

Barbora Krajíčková a Tatiana Maťová

Hudobná výchova:

Lucia Piršelová

Nemecký jazyk:

½ úväzok - Rastislav Čaník a ½ úväzok

Miriám Sláviková

Anglický jazyk: Monika Dojčárová, Zuzana

Ralbovská, Barora Krajíčková,

Slávka Šebová a Mária Mc Cormick

Ruský jazyk:

Renata Kubečková

Telesná výchova:

Peter Polák a Zuzana Ralbovská

Matematika ročníky 7 a 9:

Michal Klučka, 8. roč. Erich Šašinka – čiastočný úväzok

Slovenský jazyk 7,8,9:

Veronika Mihóková

Geografia:

Peter Polák

Biológia:

triedni učitelia

Dejepis 8,9:

Tatiana Maťová

Informatika:

David Šašinka

Eurytmia:

Monika Dojčárová, Jana Baníková a Michal Klučka - 9. ročník

Školskí klubisti:

Renata Kubečková

Soňa Hajtmanová

Mária McCormic

Jana Malovíková

Lucia Kučeráková – čiastočne

Denný chod:

Marian Brezovský

Tatiana Jozefíková

Denisa Struňáková

Erika Hickievičová

Juraj Hickievič

Jaroslava Sedláčková

Asistenti:

Jana Karasová

Jana Tobolová
Linda Chudá
Katarína Horecká ¾ úväzok
Ľubica Marcinčinová ¾ úväzok

Ostatné:

Riaditeľstvo – Slávka Šebová
PR – Lucia Kučeráková

Personálny tím pracoval v zložení:

Mira Heribanová – hovorca, Michal Klučka
a Erich Šašinka.

Pomocný tím – Ivana Bartovičová, Monika
Dojčárová, čiastočne Alexandra Paršová,
plus kancelária.

Rozdelenie oblastí zodpovednosti:

Mira Heribanová – zodpovednosť za pro-
ces ako taký, plus:

- hľadanie a proces prijímania nových ko-
legov, evaluácia práce, komunikačné pro-
cesy v triedach a medzi kolegami, pomoc
pri rozpisoch – zastupovaniach, evidencii,
IRP.

Michal Klučka – dovolenky, kvalita peda-
gogického procesu najmä vo vyšších roční-
koch, vedenie interných seminárov, po-
moc v komunikácii v rámci PT, ideové for-
mulovania hlavných preberaných otázok,
IRP.

Erich Šašinka – zmluvy, finančné otázky (za
nepřítomnosti platovej skupiny ako bývalý
člen platovej skupiny – pomoc pri riešení
fin. otázok spadajúcich do kompetencií
personálneho tímu).

Ivana Bartovičová – rozvrhy a úväzky, po-
moc pri evaluácii a sledovaní cieľov PT.

Monika Dojčárová – IRP, formulovanie
smerníc.

Kancelária – významná pomoc vo všetkých

administratívno - právnych otázkach.

Pracujeme v záujme dlhodobej vízie –
skvalitnenie pedagogického procesu.

V tomto zmysle organizujeme:

- pedagogické štúdium počas konferencie
ako nástroj na prehľbovanie práce vo vyš-
ších ročníkoch a ako porozumenie wal-
dorfskej metóde
- pedagogické zdieľanie na riešenie aktu-
álnych pedagogických problémov
a inšpiráciu novými pedagogickými prúdmi
- individuálne rozvojové plány (IRP) učite-
ľov, ktoré 2 až 3-krát do roka prechádzajú
evaluáciou spolu s personalistami
- interné semináre - vzájomné vzdelávanie
- momentálne rozdelené na tri skupiny –
triedni a odborní učitelia, jazykári
a pracovníari
- tréning empatie a komunikácie – tri krát
do roka, ktorý bol vedený odborníkmi
z CPPaP

Okrem toho sa snažíme o:

- férovú evaluáciu práce pedagogických
zamestnancov
- riešenie administratívno-právnych prob-
lémov a požiadaviek
- zabezpečenie personálneho zloženia ško-
ly
- vytvorenie a manažovanie rozvrhu

Pomocníci v tíme riešia:

- prácu v skupine NOS – Lucia Kučeráková
- spoluprácu s mzdovou účtovníčkou –
Tatiana Jozefíková
- vytváranie a sledovanie – zmlúv – Denisa
Struňáková
- mentoring jazykov – Monika Dojčárová
- pomoc s rozvrhom, úväzkami a dozormi –
Ivana Bartovičová

Zapísala Miroslava Heribanová

ÚDAJE O HOSPODÁRENÍ ŠKOLY

Hospodárenie a spravovanie financií sa riadilo na základe finančného plánu pre rok 2017/2018, ktorého ciele boli:

- dodržať náklady na prevádzku a mzdy na úrovni naplánovaných hodnôt
- zrealizovať investície do pedagogických pomôcok a do vylepšenia podmienok v škole
- dosiahnuť vyrovnaný hospodársky výsledok

Chod školy bol financovaný z výnosov v podobe tržieb – príjmov od rodičov, dotácií z MŠ SR a z magistrátu hl. m. Bratislava a darov (vrátane 2% z dane z príjmov) od rodičov a priateľov školy.

Plán 2017/2018

Finančný plán pre rok 2017/2018 bol plánovaný so stratou 23.000 €. Hlavný dôvod bol navýšenie mzdových nákladov o 24.000 €.

Rozpočet na školský rok 2017/18 Summary August	Minulý rok	Plán	Δ Ochýľka min.roku	YTD	YTD	Δ YTD ku min. roku		Δ FC ku plánu	
	2016/2017	2017/2018		2016/2017	2017/2018	€	%	€	%
VÝNOSY	858 102	852 848	-1%	858 102	950 235	92 133	11%	97 387	11%
Tržby – príjmy od rodičov	356 122	352 008	-1%	356 122	376 687	20 565	6%	24 679	7%
Dotácie – príjmy z verejných zdrojov	483 357	479 812	-1%	483 357	534 905	51 548	11%	55 093	11%
Ostatné	18 623	21 028	13%	18 623	38 643	20 020	> +100%	17 615	84%
NÁKLADY	848 526	876 420	3%	848 526	894 495	45 969	5%	18 075	2%
Zamestnanci – personálne výdavky	605 216	639 481	8%	605 216	648 990	43 774	7%	9 509	1%
Spotreba materiálu	68 243	37 530	-45%	68 243	45 816	-22 427	-33%	8 286	22%
Spotreba energie BA	24 124	20 640	-14%	24 124	16 651	-7 473	-31%	-3 989	-19%
Opravy a údržba	29 274	19 440	-34%	29 274	6 632	-22 642	-77%	-12 808	-66%
Cestovné	3 007	3 120	4%	3 007	901	-2 106	-70%	-2 219	-71%
Reprezentačné	1 925	2 000	4%	1 925	1 537	-388	-20%	-463	-23%
Ostatné služby	104 189	108 408	4%	104 189	103 940	-250	0%	-4 468	-4%
Dane a poplatky	1 308	1 590	22%	1 308	1 261	-46	-4%	-329	-21%
Zmluvné / ostatné pokuty a penále	140	0		140	33	-107	-76%	33	
Poistenie	1 083	837	-23%	1 083	1 454	371	34%	617	74%
Odpisy dlhodobého majetku	2 604	0		2 604	4 215	1 611	62%	4 215	
Členské príspevky	6 850	2 770	-60%	6 850	9 590	2 740	40%	6 820	> +100%
Odpis, opravné položky (odpustené školné)	0	2 604		0	0	0		-2 604	
Ostatné náklady (kurzové straty, poplatky...)	562	0		562	1 125	563	> +100%	1 125	
Plánované investície	0	38 000		0	52 349	52 349	> +100%	14 349	38%
HOSPODÁRSKY VÝSLEDOK	9 575	-23 572	< -100%	9 575	55 740	46 165	> +100%	79 312	< -100%

Hospodársky výsledok za šk. rok 2017/2018

Výsledok školy dosiahol výšku **45.396 €**, kde na strane výnosov bolo prijatých **936.795 €** a na strane nákladov to bolo **891.399 €**. Pozitívny hospodársky výsledok sa dosiahol najmä vďaka vyšším dotáciám a ostatným prijatým príspevkom.

Dotácie – príjmy z verejných zdrojov

Celkové príjmy z dotácií (normatívne a nenormatívne) boli 519.465 €. Z toho normatívne, na činnosť školy tvorili 393.289 €, čo predstavuje cca 67% z celkových ročných mzdových nákladov.

Dlhy na školnom

Dlhy na školnom za šk. rok 2017/2018 boli k 31.8.2018 evidované vo výške **8.530 €**, čo je zhruba 2,5% z celkových predpisov za školné a kluby v tomto období. Celkové dlhy na školnom predstavujú sumu **10.784 €**, kde sa prirátali staršie dlhy do 31.8.2016, kedy sa ešte nepoužíval systém Edupage.

					Staré dlhy na školnom do 31.8.2016
					2 254
Dlhy na školnom od 1.9.2016 - 31.8.2017	Predpisy	Prijaté platby od 1.9.2017 - 31.7.2018	Prijaté platby od 1.8.2018 - 31.8.2018	Vrátené platby	Dlhy na školnom k 31.8.2018
8 337	362 499	358 454	4 288	436	8 530
					Dlhy na školnom celkom k 31.8.2018
					10 784

Granty

Za školský rok 2017/2018 sa vypracovalo celkovo 13 projektov na základe výziev poskytovateľov v celkovej žiadanej sume 66.208 €. Podarilo sa nám úspešne získať **17.230 €**, čo predstavuje **26% úspešnosť!**

Poskytovateľ	Predmet žiadosti	Žiadaná suma	Uspel - získaná čiastka	Účtovne do šk. roku 2017/2018
		66 208 €	17 230 €	11 230 €
Nadácia ČSOB	Brigády, kurzy remeselné, slávnosti - 3. ročník	2 800 €	2 800 €	2 800 €
BA NM participatívny roz	Slávnosti	3 000 €		
Nadácia Agrofert	Integrácia - aktivity a materiál pre špec. triedu	9 518 €	5 000 €	5 000 €
Poštová banka	Remeslá, slávnosti	2 000 €		
Nadácia Pontis	Kariérne zručnosti - pedagogický projekt 8. ročníka	15 000 €		
MF SR	Špeciálna trieda - pomôcky	12 000 €	6 000€	
Nadácia Pontis	Dobrovoľníci - brigáda v škole	230 €	230€	230 €
Nadácia Telekom v nadá	Príklady skvelej školy - včely, záhrada	1 000 €	1 000 €	1 000 €
MŠ VVaŠ SR	Enviroprojekt - včely a aktivity okolo včiel	2 000 €	2 000€	2 000 €
MŠ VVaŠ SR	Bezbariérové prvky - dvíhacia plošina	10 000 €		
Nadácia EPH	Bezbariérové prvky - dvíhacia plošina	5 000 €		
Nadácia Siemens	Bezbariérové WC	660 €	200 €	200 €
Nadácia EPH	Ekozáhrada	3 000 €		

Spotreba energie

Celkové energetické náklady na prevádzku školy predstavovali 16.651 € (voda a elektrina), čím sme znížili náklady o 3.989 € oproti plánu a 7.473 € oproti min. šk. roku. V prípade elektrickej energie sme efektívnejšie využívali chod vykurovania tepelným čerpadlom, kedy sme

začali používať počítačom riadené časovanie vykurovania. V prípade vodného a stočného zatiaľ nevieme príčinu týchto úspor.

Plánované investície

Investície v škole neberieme klasickým účtovným pohľadom, ale skôr ako zvýšené náklady na vylepšenie najmä učebných podmienok a prostredia, v ktorom sa deti nachádzajú podstatnú časť dňa. Je to nad rámec nákladov na bežnú prevádzku školy. Niektoré položky sa však aj účtovne odpisujú.

Investíciami sa financovala najmä rekonštrukcia tried (4., 8. a dokončenie 9. triedy), vybudovanie bezbariérového WC, nové, podľa noriem, osvetlenie do tried, nákup šk. inventáru, inštalácia slnečných clôn v triedach v južnej časti školy, nové vstupné dvere a tepelné clony vo vchodoch školy, zatemnenie a projektor v 9. triede a nákup učebných pomôcok. Neplánované investície predstavovali najmä nákup čerpadla, novej kosačky, nákladov na strategický seminár, nákup náhradných stolov a stoličiek do tried, materiál pre dokončovanie jazierka, kúrenárske a elektrikárske práce.

Procesy

V priebehu minulého školského roka sme urobili viacero zmien a vylepšení v oblasti procesov, ktoré mali za následok najmä skvalitnenie práce a ekonomický prínos v podobe úspor.

Minulý školský rok sme zahájili nový proces finančného plánovania, v rámci ktorého sme prerobili celkovú evidenciu a kontrolu plnenia finančného rozpočtu. Vďaka tomu sme prípravu plánu pre budúci šk. rok stihli v rámci stanoveného času.

Prebehol audit upratovacích prác, kde sme konkrétne identifikovali potrebu nových zamestnancov do TPP na upratovanie. Už v priebehu šk. roka sme našli novú kolegyňu Jarku Sedláčkovú, ktorá sa rýchlo zapracovala a vzhľad priestorov je badateľne lepší, ako predtým. Nič menej na základe auditu budeme potrebovať ešte 1/2 - 1 pracovného úväzku na upratovanie, ktorý v súčasnosti obsadzujeme.

Keďže sme škola a na základe predpisov máme zvýšené hygienické nároky, prestali sme používať bežné čistiace prostriedky a prešli na čistenie pomocou profesionálnych prostriedkov, ktoré sa presne a automaticky dávkujú na rôzne účely čistenia. Ich ekonomický prínos však uvidíme až po roku používania, kedy to celé vyhodnotíme.

Takisto sme zmenili dodávateľa hyg. obrúskov, toalet. papiera a dávkovačov mydla, vďaka čomu máme výhodnejšie ceny ako v minulosti.

Koncom roka 2017 sme prijali aj nového školníka Juraja Hickieviča, ktorý v mnohých veciach pomáha neustále vylepšovať chod školy.

IT

V oblasti pripojenia sme odstránili poruchy v prenose dát a máme dostatočnú internetovú rýchlosť pre potreby školy. Nakúpili sme nové stolové počítače do zborovne (5), ktoré učitelia veľmi často používajú. Obstarali sme 6 nových notebookov pre výučbu a testovanie elektronickej triednej knihy pre vyššie ročníky. Nový projektor do 9. triedy spolu s potrebným zatemnením bol obstaraný na základe plánovaných investícií. Internetové pripojenie máme v 7., 8. a v 9. triede a plánujeme ho ešte do 6. triedy.

Budova

V budove sa snažíme vylepšovať najmä riadenie vykurovania za účelom vyššej úspory za elektrickú energiu. Dosiahli sme to najmä opätovným napojením tepelného čerpadla na server a riadenie chodu cez internet je takto efektívnejšie. Pokračujeme aj s postupnou výmenou termoregulačných hlavíc v jednotlivých triedach, tak aby bola dodržovaná normovaná teplota. Za týmto účelom aj monitorujeme teplotu v rôznych častiach budovy.

V sklade sme vybudovali nové úložné priestory, kde vzhľadom na obmedzenú kapacitu vieme uskladniť viac školského inventáru.

Všetky miesta, inventár a rozvody označujeme, aby každý vedel, čo má kde miesto. Toto je veľmi dôležité pre chod organizácie akou je škola.

Areál

V rámci brigád, kde dominantnú časť prác zrealizovali ochotní rodičia sa vybudoval včelín, pokračovalo sa s budovaním jazierka, inštaloval sa nový plot, vybetónovala sa plocha v drevárni na letnú kuchyňu, realizovalo sa mnoho ďalších záhradných prác. Takisto sa opravila hlinená pec pri drevárni.

Okrem toho sa snažíme o revitalizáciu predného dvora a aby sme predišli príliš prašnému a zablatenému prostrediu, nasadili sme sem nový trávnik. Takisto v priebehu leta 2018 sa opravili všetky exteriérové herné prvky.

Počas zimnej údržby sme začali používať ekologické posypy na báze zeolitu, aby sme odľahčili záťaž stromov v našom areáli.

Záverom sa chcem poďakovať všetkým rodičom za pomoc s poskytnutím kontaktov na spoľahlivých dodávateľov, za priame obstaranie niektorých vecí a materiálu a za podporu pri zostavovaní plánu a vylepšovaní hospodárskych a organizačných procesov v škole.

Zapísal: Marian Brezovský

1. ROČNÍK

Náš prvý školský rok

Prváci začali svoj prvý školský rok najskôr nasmelo a potom s veľkým očakávaním a nadšením. Učili sa prvé písmenká, neskôr slová a krátke vety, prvá matematika, nemenej zaujímavé formové kreslenie, eurytmia a prvé štrikovanie. Práve kvôli práci s vlnou sa s ňou zoznámili na živých tvoroch a to na výlete za ovečkami.

Prváci zažili svoje prvé lúčenie sa so zimou pri pálení Moreny:

Na pracovnom vyučovaní spoznali nie práve najľahšiu prácu s včelím voskom a naučili sa vyrábať krásne výrobky:

Už tradične na konci školského roka sme sa najviac tešili na školu v prírode:

Po odovzdaní vysvedčení sa deti rozutekali na prázdniny, posilnení o svoj prvý školský rok.

Triedna učiteľka Dáša Czéreová

2. ROČNÍK

Náš druhý školský rok

Druhý ročník navštevovalo 26 detí, z toho 14 dievčat a 12 chlapcov. Z prvákov sa už stali ozajstní druháci, ktorí usilovne, s chuťou a radosťou spoznávali nové veci. Na matematike sa naučili dobre počítat v obore do 100 aj násobkové rady, na slovenčine si utvrdili písané písmo, naučili sa písať malým tlačným písmom a získali prvé základy gramatiky. Postupne čoraz

viac detí objavovalo aj čaro čítania a knižky si začali vymieňať i medzi sebou.

Na prvouke sme pracovali so živlami, na formovom kreslení deti kreslili osovo symetrické pekné formy. V máji sme absolvovali skvelú školu v prírode, kde deti ukázali nielen odvahu byť bez rodičov, vyliezť na vysokú rozhľadňu či ísť v malej skupinke hľadať poklad do jaskyne za tmavej noci, ale aj veľa vytrvalosti a turistickej zdatnosti.

Okrem toho sme počas roka boli aj na ovčej farme, navštívili sme kino, divadlo, Vianočné trhy, Bibianu, pálili sme Morenu

a plavili sme sa loďou v rámci Danube Day. Aktívni boli aj naši rodičia. Stretli sa 10x počas školského roka na rodičovských stretnutiach, 2x na školských brigádach a dokopy sme absolvovali cca 60 individuálnych konzultácií. Pre deti pripravili aj jedno veľké predvianočné prekvapenie. Vlastnoručne vyrobili (napísali, nakreslili a

zviazali), každý svojmu dieťaťu, prvú čítanku s básničkami, bajkami, rozprávkami a venovaním. Čítanky boli mimoriadne pekné, nápadité, plné fantázie, možno ani sami rodičia netušili, aký talent v nich drieme ☺. Deti z nich čítali veľmi rady a ostane im krásna pamiatka na prvé čítanie.

Triedna učiteľka Zuzana Bajusová

3. ROČNÍK

Ako sa nám darilo v tretej triede

Školský rok sme začali s neľahkou otázkou: „Ako si mohol roľník zabezpečiť obživu na

ďalší rok, keď mal len hromádku obilia?“ Správne sme na to prišli, že zrnko potreboval zasiať. Ako správni hospodári aj my sme sa vybrali políčko vyčistiť a odmerať – v starých mierach: krokoch, stopách, či lakťoch. Aj naše nové miery neboli na zahodenie: palice, pastelky aj zošity. Tá ozajstná práca prišla až s oraním. Veru sila skupiny je obdivuhodná. Tak sa nám to zapáčilo, že by sme v tie dni poorali, čo sa dá aj u susedov. Za spevu piesní sme zasiali a čakali a čakali. Zrnko začalo klíčiť a rásť. Po čase sa začalo obilie dvíhať a vytvorilo zelený koberček. „Slávka, veď nám tu rastie tráva! To asi nebude obilie.“ To bolo radosti a kriku, keď jeden z tretiakov po čase objavil prvý klások. Koncom školského roka už naše políčko bolo zlatisté, plné zreých kláskov. Čakala nás spoločná žatva. Hor sa do toho! Vzali sme kosu a po krátkom nácviku sme postupne jeden po druhom pokosili celé obilné políčko.

Za pomoci rodičov sme pokosené klásky pozbierali, zviazali snopčeky a odložili. Vo štvrtom ročníku nás čaká mlátenie, mletie a pečenie chlebička. Už sa tešíme.

„Remeslo má zlaté dno,“ hovorí jedno staré príslovie. My sme tento rok až na to remeselné dno nazreli. Modelovali sme z hliny ako kedysi hrnčiari, plietli sme košíky ako košíkari, tepali medené misky ako kovotepci,

drôtkovali sme ako drôtkári, ukovali sme si spoločnú reťaz ako kováči. Počas roka sme háčkovali, šili, vyšívali. V škole v prírode sme si prezreli skanzen slovenskej dediny. Rozprávali sme o rôznych ľudských obydliach na Slovensku i vo svete. Každý si svoje miniatúrne obydlie aj postavil. Niektorí staval drevený dom, niektorí hlinený, iní zasa zemľanku, či iglu alebo jurtu. Všetky boli nakoniec krásne.

Bol to krásny rok plný skvelých zážitkov a nového poznania. Mali sme sa výborne!

Triedna učiteľka Slávka Šebová

4. ROČNÍK

Štvrtáci začali školský rok týždňom praktickej vlastivedy

a vychádzkami po Bratislave. Najprv sme navštívili Bratislavský hrad, vyšli sme naň po mnohých schodoch z Nábrežia armádného generála L. Svobodu. Druhý deň nás privítal Slavín a pod ním ležiaci Horský park. V tretí deň sme navštívili Kolibu a rozhľadňu na Kamzíku. Piatok bol venovaný centru mesta, pamiatkam a zaujímavostiam v ňom. Vybrali sme sa aj do neďalekej Viedne do Domu mora, čím sme si pripravili pôdu pre epochu prírodovedy.

V ďalšom týždni sme už zostali v laviciach, pracovali sme najmä s čokoládou. Učili sme sa pracovať so zlomkami. To nám vydržalo po celý rok. Skúšali sme si ich na desiatach, narodeninových koláčoch a tortách, poslúžila nám aj pizza v čajovni. Sčítali a odčítali sme najmä spamäti, ale aj písomne v obore do milióna, zaokrúhľovali sme, násobili viacciferným číslom,

delili jedno- a dvojciferným. Pracovali sme aj s Hejného matematikou, asi najobľúbenejšími úlohami boli trasy autobusov.

Na slovenskom jazyku sme mali 3 týždne študentky vzdelávania, ktoré obohatili vyučovanie o nárečia a ľudovú slovesnosť z ich regiónov. Naučili sme sa množstvo odvodených slov, slová s -ly, ale aj tie, v ktorých sa po „v“ píše mäkké i. Skracovali a rozširovali sme vety. Prebrali sme slovesá s ich gramatickými kategóriami, tiež ďalšie slovné druhy. Príbehovou látkou tohto ročníka bola severská mytológia, počas celého roka sme sa venovali príbehom z nej. Na vianočnú besiedku sme pripravili aliteráciu v češtine i islandčine, venovali sme sa jej aj v angličtine, nemčine, slovenčine. Na karneval sme vyrábali masky, ktoré vychádzali zo severských mýtov. Epocha prírodovedy bola venovaná všestrannosti človeka a jedinečnosti zvierat. Veľa sme sa dozvedeli o mimoriadnych schopnostiach sépie, o veвериčke, zajacovi, o zložitosti tráviaceho systému kravy, o tom, že keď sa hovorí, že niekto dupe ako slon, tak je to vlastne potichu, o dokonalých proporciách koňa... V škole

v prírode v Španej doline sme si užili krásnu prírodu, absolvovali sme niekoľko túr do okolia, výlet na Donovaly a rozprávkovú dedinu Habakuky, kde sme videli divadelné predstavenie Drevená krava od Pavla Dobšinského, navštívili sme múzeum medi, kde nás okrem vystavených exponátov očarilo aj zaniietené rozprávanie riaditeľa múzea, zažili sme hodinu v dávnej obecnej škole, kde niektorí naši žiaci toľko vedeli, až sa skoro pani sprievodkyňa nedostala k slovu 😊

Spoločne sme tam prečítali časť knihy Harry Potter, viedli sme si denníky, mali sme orientačný beh, ktorý všetci skvele zvládli, aj nočnú hru, počas ktorej deti v úplnej tme hľadali malachity.

Posledná epocha bola vlastiveda, boli sme na niekoľkých návštevách spolužiakov, prešli sme cez cyklomost z Devínskej Novej Vsi do Rakúska, navštívili sme Sandberg,

kúpali sme sa na Zlatých pieskoch, tiež v Dunaji na petržalskej strane, spoznali sme najznámejšie budovy Bratislavy a počas orientačnej hry v meste sa všetky skupiny zorientovali a prišli do cieľa.

Počas roka sme žili aj kultúrou, na začiatku šk. roka sme sa vo veľkom štýle (chlapci

v oblekoch alebo aspoň v košeliach, dievčatá v šatách) vybrali do SND na predstavenie Ako sa Lomidrevo stal kráľom, pred Vianocami sme videli baletné predstavenie Luskáčik.

Na veľkonočnú besiedku sme si pripravili

upravené pásmo piesní a tancov pôvodne z Lúčnice „Vitaj jar!“.

Počas roka sme sa veľa venovali hlasnému čítaniu, počas celého roka deti nosili do školy knižky, ktoré práve čítali a vždy v narodeninový deň z nich čítali pred triedou.

Prvý raz pracovali na projektoch, prvý robili z vlastivedy o ich rodinne obľúbenom mieste v Bratislave, druhý bol o ich zvieratku. Oba robili v spolupráci s rodičmi alebo aj ďalšími rodinnými príslušníkmi. Ďalšou spoločnou prácou bolo vytvorenie rodokmeňa. Prezentácia zostala už na nich samých, bolo vidieť pokroky, ktoré počas roka medzi jednotlivými prezentáciami urobili.

Školský rok začínalo 27 žiakov, 13 dievčat a 14 chlapcov, v októbri pribudlo 1 dievča a v marci jedno dievča odišlo. Počet žiakov na konci roka bol 27.

Máme za sebou pekný rok, verím, že bude dobrým základom pre ten ďalší.

Triedna učiteľka Ivana Bartovičová

S. ROČNÍK

Piaty ročník sme hneď v prvý týždeň otvorili výletom na Devín

Sledovali sútok a tok riek Dunaja a Moravy. Na hodinách prác s drevom nás potom čakala neľahká úloha, vyrezávanie vodného živlu do dreva. Geografia bola tiež súčasťou tohto výletu, videli sme, odkiaľ k nám prichádza Dunaj a Slovensko sme spoznávali aj cez jeho prítoky.

Pri riekach sme ešte ostali a hneď prvý víkend sme aj s rodičmi splavili Malý Dunaj z Eliášoviec do Jelky. Voda nebola až taká teplá ako minulý rok, kúpali sa len otužilci. So štvrtákmi sme navštívili vo Viedni Dom mora, kde sme obdivovali podmorský svet, ale aj opice, vtáčiky, či plazy, čo bolo aj témou prírodopisu štvrtého ročníka. Radosť z vodného živlu nás neopúšťala a týždeň plaveckého kurzu na plavárni Slovnaft nám spríjemnil jesenné dni. Okrem toho, že sme sa cítili ako ryby vo vode, zažili sme aj kopec spoločnej zábavy, čo nám na začiatku roka pomohlo utužiť kolektív. Prvá epocha dejepisu nás úplne nadchla. Cez príbehy sme spoznávali staroveký svet: Pra-Indiu, Perziu, Mezopotámiu a Egypt. Veľa nových vedomostí sme počas samostatných

projektov získali aj od svojich spolužiakov. Zacvičili sme si jogu, spoznali tajomstvá pyramíd, klinového písma, hieroglyfov...

Všetko nadšenie vyvrcholilo divadelnou hrou o Budhovi, s ktorou sme vystúpili na vianočnej besiedke. Tento spoločný projekt nás stál veľa síl, ale o to viac nám dal. Spoločný spev, skúšky, hra na nástroje, tvorba kostýmov či kulís, to všetko nás veľmi zbližilo a spolu sme okúsili aj kúsok slávy. Bol to príjemný pocit.

Druhá epocha bola venovaná starovekému Grécku. Nadšenie sa znovu opakovalo. Príbehy z gréckej mytológie, Sparta, Atény, Trója, spartánska výchova, filozofi, veštiarne, Grécko - perzské vojny, olympijské hry, výboje Alexandra Veľkého..., bodka ako sa patrí: účasť na olympijských hrách v Schonau v Rakúsku, ktorých sa zúčastnili rovesníci z Čiech, Rakúska, Chorvátska, Slovinska.

Na ručných prácach sme si vlastnoručne ušili

a vyšili chitóny. Všetky disciplíny sme hravo zvládli, spanie v stanoch malo svoje čaro, aj keď pre niektorých to nebola až taká veľká zábava, no spomienky ostanú určite veselé. Aj tento rok sa nám podarilo ukončiť s rodičmi spoločnou opekačkou u spolužiaka, výborný guláš, pečené šampiňóny, domáce hamburgery, šaláty zo zeleninky zo záhradky, koláče, kúpanie v bazéne,... , ... , no a 12. rok na ceste!

Triedna učiteľka Denisa Mátrayová

6. ROČNÍK

Deti vstúpili do svojho šiesteho školského roka s kružidlom a drevenou doštičkou v ruke

Po predošlých rokoch, kedy sa cvičili v uchopovaní priestoru prostredníctvom kreslenia foriem a geometrie voľnej ruky, teraz, v šiestom ročníku zažívali, čo všetko je možné presne zaznačiť s dvoma jednoduchými geometrickými nástrojmi.

V oblasti matematiky mali šiestaci možnosť uvažovať o ekonomickej stránke matematiky jednak teoreticky, a jednak prakticky. V rámci svojho ročníkového projektu si vyskúšali, aké to je vytvoriť vlastnú značku, naceniť produkt a spravovať bufet s potravinami. Raz týždenne ponúkali na chodbách školy chutnú desiatu, vďaka ktorej sa učili, že na dosiahnutie úspechu je potrebné oveľa viac než len financie. Ba dokonca, že peniaze sú tu v podstate až na poslednom mieste. Človek totiž potrebuje celú škálu praktických schopností – organizovať úlohy, plánovať, vytrvať, obetovať vlastný čas, pripraviť jedlo, upratať si po sebe a pod.

Nepochybne najvýznamnejšou udalosťou školského roka bola dlho očakávaná epocha fyziky. Prostredníctvom pokusov, dôsledne rozpracovaných ako súčasť waldorfského kurikula Manfredom von Mackensenom, mali žiaci možnosť pozorovať fenomény, prostredníctvom

ktorých je možné preniknúť ku kauzálnym príčinám prírodných javov.

A práve kultivácia kauzálneho uvažovania metódou trojkroku (záver = fenomén, charakteristika = usudzovanie o javoch, veku primeraný pojem) je, obrazne povedané, hlavným tromfom v rukáve, ktorým fenomenologická fyzika vychádza v ústrety mladému človeku v 12. roku života; teda v roku, kedy sa racionalita prebúdzá s novou silou ako nádej pre čas predpubertálnej krízy.

Ruka v ruke s fyzikálnym príspevkom k formovaniu prebúdajúcej sa mladistvej mysle kráča ďalší zo špecificky waldorfských predmetov – náuka o kameňoch. Šiestaci si v závere roka zažili, čo to znamená, vytvárať si vzťah k ríši minerálov. Poznávacie túry po tatranských chodníkoch a rozbíjanie štruktúr kameňa geologickým kladivom si žiadali nemálo seba prekonania. A práve takéto seba prekonávanie je potrebné aj pri poznávacom procese, keďže preniknutie do ríše minerálov a ich vzájomné rozlišovanie si vyžaduje veľmi intenzívne koncentrované uvažovanie. Bez neho svet kameňov okolo nás ostane amorfnou nerozlíšenou masou, ktorá občas vykúka

spod koreňov rastlín a poväčšine nevidená poskytuje pevné podložie pre kroky ľudí bez toho, aby si to uvedomovali.

Komu sa však podarilo preniknúť do kauzálnych zákonitostí fyzického sveta, vytvoril si dobrý predpoklad pre vnútornú istotu a pevnosť, ktoré v nasledujúcom, siedmom ročníku s jeho emočnými búrkami budú istotne veľmi cenné a potrebné.

Triedny učiteľ Slavomír Lichvár

7. ROČNÍK

Siedmy ročník sme začali novým predmetom, chémiou

Postupne sme sa zaoberali horením, zásaditosťou a kyslosťou látok, kolobehom vápenca a vlastnosťami kovov. Snažili sme sa čo najpozornejšie pozorovať pokusy a hľadať v nich univerzálne zákonitosti.

V októbri nasledovala geometria s Michalom Klučkom, kde sme napríklad spoznali obsah a obvod geometrických foriem, gnomónovú figúru, či otáčanie obrazcov okolo rôznych bodov. Zaujímavosťou bolo „strihanie“ obrazcov a vrcholom epochy bol práve dôkaz Pytagorovej vety strihaním.

V októbri sme navyše stihli dve exkurzie, jednu do prístavu Bratislava a druhú do cementárne CRH v Rohožníku. Bolo zaujímavé zistiť, ako fungujú takéto veľké podniky.

V novembri sme na začiatku spoznali príbeh Jany z Arku a plynulo sme preplávali do obdobia renesancie, kde sme skúmali, ako sa zmenilo myslenie ľudí a ako táto zmena viedla k zámorským cestám, obrode umenia, objavom kníhtlače, pušného prachu, k astronómickému objavom, či v neposlednom rade k reformácii kresťanstva.

V decembri na epoche slovenčiny sme sa s Veronikou Mihókovou zaoberali umeleckými prostriedkami v literatúre, ale nezanedbali sme ani slovné druhy. Epochu sme

zakończyli prezentáciami dejepisných projektov renesančných osobností, ktoré boli navyše celé napísané kaligrafickým písmom.

Po Vianociach sme začali epochu fyziky, kde sme hlbšie rozvinuli témy akustiky, optiky, termiky, magnetizmu a elektriny z minulého roka. Novým a dôležitým tematickým celkom bola mechanika – princíp páky a kladiek.

Podarilo sa nám tiež navštíviť úžasné bábkové divadelné predstavenie „Zhavranelí“, ktoré bolo úvodom k našej práci a príprave bábkového divadielka Kamenné políčko. Práca na ňom prebiehala počas celého druhého polroka na cvičných hodinách zo slovenského jazyka a tiež na epoche slovenského jazyka. Divadlo sa nám síce počas roka nepodarilo dotiahnuť, ale budeme v ňom pokračovať aj na začiatku ôsmeho ročníka.

Vo februári sme mali matematiku, zaoberali sme sa algebrou a rovnicami, opakovali sme príklady na úmernosť. Zaviedli sme tiež záporné čísla.

Na biológii v marci sme sa prvýkrát do hĺbky zaoberali človekom, hlavne vo vzťahu k zdraviu. Veľa sme sa rozprávali o zdravej výžive, ale aj o vplyve omamných látok na ľudský organizmus. V neposlednom rade sme sa dotkli vzťahovej výchovy.

V apríli sme začali druhú epochu matematiky, novinkou boli binomické vety, inak sme hlavne precvičovali slovné úlohy, rovnice a výrazy.

Navštívili sme tiež nemecké divadelné predstavenie „Veža“.

Epocha slovenského jazyka s Veronikou v máji bola prevažne spojená s literatúrou a prácou na „Kamennom políčku“. Biografický román „Galileo Galilei“ nám poskytol výborný materiál na prácu s textom a precvičovanie gramatických a umeleckých javov.

Koncom mája sme začali tiež s epochou geografie - astronómie, kde sme sa spočiatku venovali hlavne určovaniu polohy na Zemi, či dráhe slnka na oblohe. Astronómia bola hlavnou náplňou aj počas školy v prírode na Myjave. Okrem výletov, spoločnej práce na farme, lukostrelby či kreslenia rastlín sa nám podarilo aj pozorovať nočnú oblohu. Ďalekohľadom sme sa pozreli na Mesiac a videli sme aj Jupiterove mesiace – podobne ako Galileo. Po návrate zo školy v prírode sme pokračovali regionálnou geografiou sveta a prebrali sme Afriku a Áziu.

V júni sme navyše absolvovali výborný dvojhodinový seminár k projektu „Chuť žiť“, ktorý sa týkal anorexie a jej dôsledkov na telo a dušu človeka.

Na záver sme ešte stihli triedny výlet do Heinburgu spojený s kreslením perspektívy, pričom práca na perspektíve navyše pokračovala ďalšími dvoma výletmi do Starého mesta.

Plánované záverečné kúpanie na Zlatých pieskoch v poslednom týždni nám kvôli počasiu bohužiaľ nevyšlo, ale namiesto toho sme si urobili pekný triedny výlet do kina v Auparku.

Na záver spomeniem, že počas roka k nám trikrát prišli lektori s pedagogicko-psychologického centra a pracovali s nami na zlepšení klímy v triede. Stretnutia boli vždy živé, veselé, plné rôznych hier a diskusií a myslím, že splnili svoj účel.

Triedny učiteľ Peter Polák

8. ROČNÍK

Do ôsmeho ročníka sme v septembri privítali dvoch nových žiakov

8-my ročník je rokom revolúcie a tento skutočne bol. V septembri sme privítali dvoch nových žiakov, v júni sme sa so štyrmi spolužiakmi rozlúčili. Priemyselná revolúcia, ktorou sa začala epocha dejepisu, či revolúcia obhajoby spisovnej slovenčiny počas epochy slovenského jazyka sa niesla prvé mesiace v ôsmom ročníku. Nakoniec sa revolúcia vniesla i do zmeny triedneho učiteľa. Triednu učiteľku Tatianku Maťovú v januári vystriedala triedna učiteľka Veronika Mihóková.

V novembri biografía podnikateľa Tomáša Baťu podnietila žiakov ôsmeho ročníka k tomu, aby si založili vlastný podnik s názvom Ellpa Grenade (granátové jablko). Až do Vianoc ôsmaci predávali vlastné výrobky bufetového charakteru, šili zástery, peňačnice s vlastnou značkou, aby čo najviac peňazí vyzbierali pre Svetlanku Heribanovú z Našej triedy (samozrejme, všetko v tajnosti). Zisk v sume 927€ jej darovali na Vianoce s názvom Svetlo pre Svetlanku. Finančné prostriedky boli určené na zakúpenie špeciálnej trojkolky, ktorá Svetlanke umožnila lepší pohyb.

V polroku sa ôsmaci zúčastnili lyžiarskeho výcviku.

Azda najväčším projektom v druhom polroku bolo rozhodne umelecké stvárnenie a príprava divadelnej hry - Dom štyroch temperamentov. Premiéra na Malej scéne

pod vedením režiséra Michala Klučku bola naozaj fenomenálna.

Výskal, Driemota, Soptič, či pán Strápený - každý ôsmak sa mohol začleniť do rodiny, ktorá mu bola temperamentom blízka. Temperamenty sprevádzali aj hodiny dreva, na ktorých opracúvali drevené busťy.

Počas vyučovania prác na pozemku sme s ôsmakmi veľa pracovali. Dievčatá zbierali úrodu zo školskej záhrady, robili zdravé šťavy z jabĺk. Spoločne sme sa potom venovali prípravám a čisteniu stĺpov na vče-

lín, ktorý vznikol za pomoci učiteľov, rodičov a projektu MŠVVaŠ SR (Enviroprojekt).

Divadelné nadšenie sa prenieslo i ďalej. Najskôr sa ôsmaci predstavili štúrovskými temperamentmi a každoročná Jánska slávnosť, ktorú organizujú ôsmaci sa tento rok niesla v "divadelnom" duchu o Jánovi Krstiteľovi pre nižšie ročníky. Počas niekoľkých týždňov im šili vrecúška, naplnené voňavou levanduľou ako dar pre spolužiakov.

Na epochách sa ôsmaci preniesli mnohými témami, v biológii ľudským telom, kostrou, v chémii tematikou "kuchynskej" chémie, v geografii precestovali od Ázie až po Austráliu, práve pre potrebu vzájomného vzťahu medzi svetom a ľudskou individualitou. Ak má žiak možnosť spoznávať rôzne kultúry a rôzne rozpoloženia duše, môže mu to pomôcť orientovať sa na ceste k hľadaniu vlastnej duševnosti.

V závere roka sme v ôsmom ročníku ako novinku zaviedli pravidelné turistické piatky Karpatmi, pre utužovanie zdravia, triedy i vôle k ďalšiemu pracovnému nasadeniu. V závere roka, s odchádzajúcimi spolužiakmi a tajomnosťou i zodpovednosťou pred vstupom do deviatego ročníka sme sa "rozpustili" do letných dní.

Triedna učiteľka Veronika Mihóková

9. ROČNÍK

Veľkou zmenou prešli deviataci už pred prázdninami, keď sa im vymenil triedny učiteľ

Odišiel Pavel Hanuštiak, ktorý ich viedol počas piatich rokov a ktorého plody práce dostal za úlohu zožať Michal Kľučka.

Triedu tiež opustili traja žiaci: Jana Malinová,

ská, Rebeka Mikuličová a Hugo Dušenka.

Krátko po úvode roka absolvovali deviataci prvý trojdňový výlet, počas ktorého sa starali nielen o záhradu našich ubytovateľov, ale si aj varili, stavali stany a nanovo budovali kolektív pri spoznávaní sa v iných pracovných podmienkach. Školský rok sa naplno rozbíhal, keď trieda na konci októbra absolvovala školu splavu. Počas troch dní sa učili spoločne pádlovať, viesť loď pod vedením kormidelníka, ale museli sa učiť aj zvládať všetky slasti a strasti kormidelníckych úloh. Večery trávili improvizáčnymi cvičeniami a rozhovormi o téme divadelnej hry, ktorú chceli na konci školského roka predviesť. Jeden z novembrových týždňov strávili prezentáciami záverečných individuálnych projektov, na ktorých pracovali vyše pol-roka.

Potom sa všetka pracovná aktivita nasmerovala do stupňujúceho sa procesu učenia, ktorý vyvrcholil

Testovaním 9 (v oboch testovaných predmetoch sa deviataci zaradili pred 90% všetkých testovaných žiakov a ich priemer sa vyšvihol vysoko nad celoštátnu priemernú úspešnosť), talentovými prijímacími pohovormi a neskoršími prijímacími pohovormi na stredné školy. Všetci žiaci sa dostali na zvolené stredné školy.

V poslednom mesiaci našťudovali divadelnú hru W.Shakespeara *Ako sa vám páči* a predviedli ju v Kultúrnom stredisku na Vajnorskej ulici.

V samotnom závere školského roka ešte absolvovali výstup na najvyššie končiare Nízkych Tatier a zdolali Rysy vo Vysokých Tatrách.

Počas náročného roka, plného rôznorodých školských povinností, vo vyhni udalostí ešte raz prekuli putá, ktoré ich spájali a vo vrúcnej nálade opustili naposledy brány našej školy.

Triedny učiteľ Michal Kľučka

NAŠA TRIEDA

Školský rok 2017/2018 bol v znamení veľkých zmien pre žiakov "Našej triedy"

Najväčšou zmenou pre žiakov bol odchod triednej učiteľky Martiny. V školskom roku 2017/2018 som sa stala triednou učiteľkou ja. V triede postúpilo päť detí a prijali sme žiačku do štvrtého ročníka. V školskom klube pokračovala Lucia Kučeráková. Ako asistentka učiteľa ostala pracovať Jana Karasová. Deti boli veľmi spontánne, srdečné ku všetkým, ktorí akýmkoľvek spôsobom zdieľali život školy. Napriek tejto srdečnosti, pociťovali, že nie sú pochopené ako „iné“ jedinečné. Tieto rozdiely peknu spoluprácou so žiakmi štvrtého ročníka sa darilo naprávať.

Boli sme pozývaní na štvrtácke aktivity. V triede boli dvaja žiaci štvrtého, jedna žiačka siedmeho, jedna ôsmeho a dve deviatego ročníka, ktoré boli integrované do kolektívu rovesníkov. Na epochách podľa svojich daností vnímali svet z tej druhej

strany, strany „inakosti“ jedinečnosti. Zažívali krásne dni plné nových a nových bádání a objavování krás vo svojom vnútri. Každé dieťa svojou jedinečnosťou nám dávalo priestor, inšpiráciu ako ho vnímať a ponúknuť mu seberealizáciu. Ich jedinečnosť nás formovala tak, aby sme prechádzali vnímaním ich vlastného ja, čo my dospelí nedokážeme vnímať v ich svete.

Práca v „Našej triede“ je špecifická zložením vekových stupňov žiakov ako som už vyššie spomenula. Pokiaľ štvrtáci už strácajú ochrannú ruku a učia sa vnímať bytosť vlastného ja, učí sa prvým krokom k samostatnosti, čo spôsobuje veľkú obavu z niečoho nového. Žiačka siedmeho a ôsmeho ročníka vstúpili do poslednej tretiny školskej dochádzky v základnej škole, prebúdzajú sa v nich obdobie puberty. „Inakosť“ prináša rôzne nástrahy a tu je potrebná láskavosť, pochopenie dospelých, ktorých mladý človek považuje za svojich priateľov.

Deviaty ročník je ročník, ktorým sa končí základná škola. Tento ročník znamená pre mladého človeka hľadanie svojej cesty, obhajuje si svoj vlastný životný štýl. Tu má učiteľ ustúpiť do úzadia. Učivo je zamerané na opakovanie, precvičovanie, dopĺňa-

nie a prehlbovanie prebraného učiva. „Inakosť“ každého dospievajúceho mladého človeka aj v tomto ročníku je jedinečná a má špecifické danosti na základe ktorých je učivo uchopené. Dôraz sa kladie predovšetkým na manuálne zručnosti, ktoré sú vyžadované na odborných učilištiach. Rytmickú časť sme striedavo menili podľa veku, aby boli rozvíjané možnosti a schopnosti každého žiaka. Vrátili sme sa k hre na pentatonickú flautu. Spájali sme hru s rytmickými pohybmi na telo, čím sme sa pokúšali spájať viacero rytmických pohybov so spájaním rôznych básničiek.

Štvrtáci v novom predmete vlastiveda objavovali svoj rodokmeň, zisťovali ako vzniklo mesto v ktorom žijú.

Na čítaní sa stretávali s ožívajúcimi bytosťami severskej mytológie. Počúvali o príbehoch, kde sa stretávalo dobro so zlom v ríši bohov. Vyššie ročníky sa ponorili do zámorských objavov, dobývania nových končín sveta.

V prírodopise a biológii objavovali svet človeka, živočíchov a zdravý životný štýl. Na fyzike sa stretávali s pokusmi s magnetom, elektrinou, a ich funkčnosťou v živote.

Na hodinách slovenského jazyka a matematiky si pestovali vôľu, slovnú obratnosť. Prenikali do najzákladnejších zákonitostí ríše slov a viet. Pomenúvali slová a dopĺňali správne výrazy, tvorili jednoduché vety. Novým pojmom boli slovné druhy usporadúvané hpravou formou. Vyššie ročníky si prehlbovali slovné druhy, hovorenie a v slohovej výchove sa snažili písomne spracovávať dianie okolo nás.

Novým svetom ríše čísel pre žiakov štvrtého ročníka boli vyššie čísla a ich matematické úkony ako znamienka plus a mínus. Žiaci vyšších ročníkov objavovali svet násobenia a delenia.

Obsahom zemepisu vo vyšších ročníkoch bolo odvrátenie pozornosti žiakov od všedných materiálnych záujmov k duševným záujmom ako sú odlišnosti cudzích národov, ktoré majú pripraviť na vlastný duševný vývoj nastávajúci v období dospievania.

Obsahom vyučovania dejepisu v deviatom

ročníku bol vznik industrializácie, priemyselná revolúcia a človek ako tvorca nového sociálneho poriadku, v ktorom sa stávajú občanmi tohto sveta.

Triedna učiteľka Soňa Sládková

ŠKOLSKÝ KLUB

Poobedné aktivity v Našej triede boli naplánované v súlade s waldorfským vzdelávacím programom,

kolobehom života školy a zároveň rešpektujúce potreby jednotlivých detí. Hlavným zámerom aktivít bola snaha maximálne podporiť samostatnosť u detí z Našej triedy a ich fungovanie v rámci spoločenstva školy.

Školský rok sme začali v novej zostave, preto sme sa sústredili na spoznávanie a vytvorenie harmónie v kolektíve, ktorá je potrebná ku zdravému vývinu detí. Jesenné mesiace sme venovali zbieraniu prírodnín, hrabaniu lístia, zametaniu chodníkov a zberu plodov v našej záhrade a ich spracovaniu, najmä sušeniu. Spolu s ostatnými klubmi sme tvorili z gaštanov, špajdlí a bavlniek „pavučky“. Medzi obľúbené aktivity detí patrila výroba papierových lietadiel, čo bola zároveň výrazne socializačná aktivita, nakoľko sa k nám pridali i chlapci z tretieho ročníka. Vymýšľali sme rôzne nové modely a neskôr sme robili lietadlám „tuning“ z gaštanov a špajdlí. Často sme navštevovali park a ihrisko, kde sme spoznali viacerých miestnych obyvateľov, ktorí venčili svojich štvornohých miláčikov. Zúčastnili sme sa tradičného Martinského sprievodu Mierovou kolóniou a hľadania sladkého pokladu v podobe podkovičiek. Chodbu našej školy sme vyzdobili svietnikmi s motívom sv. Martina na koni. Intenzívne sme sa pripravovali na vianočné obdobie, či už nácvikom kolied, riekaniek, výrobou prianí, dekorácií a výrobkov na predaj na vianočný bazár. Aktivity vo vnútri sme si počas chladných mesiacov spríjemňovali teplým bylinkovým čajom s medom. Venovali sme

sa príbehom, spoločenským hrám, tvoreniu z rôznych materiálov, štrikovaniu. Medzi najobľúbenejšie aktivity patrilo hranie divadla a výroba tajničiek pre pani učiteľky. Neraz sme sa zapojili do chodu školy upratovaním, či výzdobou. A radi sme pomohli i v kancelárii so skartovaním ☺ Naučili sme sa vyrábať miničiapky z bavlniek, čo sme počas spoločných klubov učili i mladšie deti.

Veľmi obľúbenou akciou medzi deťmi v Našej triede je detský karneval. Čakanie na túto udalosť sme si krátili výrobou reťazí z papiera, ktoré sme vešali v priestoroch celej školy.

Obdobie jari nám prinieslo mnoho príležitostí na pozorovanie prírody, najmä vtáctva a spoznávanie bylín a plodín v našej školskej záhrade, kde sme sa venovali i starostlivosti o bylinkové špirály. Toto obdobie bolo spojené i s viacerými opekačkami na školskom dvore, kde sme jednak spálili nepotrebné konáre a jednak sme si pochutnali na upečených dobrotách. K nim sme si vlastnoručne vyrábali zdravé šaláty.

Neskôr na jar sme sa venovali zberu bylín a prvých plodov zo záhrady, ktoré sme sušili či inak spracovávali. Medzi deťmi bola veľmi obľúbená výroba limonády z bazy, mäty, či medovky, ktorou sme hostili i iné kluby. Počas takmer tropických horúčav sme neraz urobili piknik na deke v školskej záhrade či oddychovali v altánku pri tvorení. Popri pravidelnom polievaní záhonov sme sa nezapudli ovlážiť i my navzájom.

Klubistka Lucia Kučeráková

Prváci klub: ako sa z prváčikov stali veľkí prváci

Tento školský rok k nám prišli krásne deti. Veľké, zvedavé oči, trochu bázne, občas nejaká tá slzička za mamou. Počiatkové rozpaky však prekonala prirodzená hravosť a krásne prostredie záhrady. Deti sa rady zapájali do spoločných hier, kde bezkonkurenčne zvíťazilo skákanie cez švihadlo u dievčat, u chlapcov futbal a stavanie bunkra. Hry prinášali aj spoločné zvady a časté sťažnosti. Bolo veľmi unavujúce riešiť každú chvíľočku taký či onaký problémik. Detičky sa rýchlo prispôbovali a poniektoré sa stávali aj obľúbenkami starších žiakov, čím sa rýchlo adaptovali na školské prostredie. Veľkými priateľmi sa stali hlavne ôsmaci. Prišli pomôcť pri projekte o sadení stromčekov, pričom si každý vybral svojho prváčkeho kamoša.

Čas nám rýchlo ubiehal aj v rytmoch roka, ročných období a v slávení sviatkov. Prvé sme slávili Michaelské obdobie. Čítali sme si rozprávky o drakoch ktoré sme si kreslili. Jesenné obdobie ponúkalo hojnosť prírodných materiálov na výrobu zaujímavých figúrok z gaštanov, retiazok z bobúl a zo suchých listov sme vyrobili veľa pekných obrázkov. Prváci sa prvýkrát zapojili aj do starostlivosti o školský pozemok. Zbierali sme ovocie, ktoré sme potom čistili a s chuťou konzumovali. Úžasnou zápravou bolo zametanie listov. Vytvorili sme veľké kopy, do ktorých deti s pasiou skákali. Čoskoro sa priblížila Martinská slávnosť. Počas vyučovania a v klube sme vyrábali rôzne nápadité lampióny. Deti sa naučili nové martinské piesne a prerozprávala som im príbeh ušľachtilého vojaka Martina, ktorý sa so žobrákom podelil o svoj plášť. Deťom sa veľmi zapáčila myšlienka podeliť sa s niečím.

Často sme v klube zažili, ako sa niektorí rozdelili o dobré sústo s hladným kamarátom. Veľmi očakávaným sa stalo vianočné obdobie. Rozhodli sme sa vyrobiť pekných anjelikov. Nakoniec sme za ne utrhli peknú kôpku peňazí. Deti zažili svoje prvé, dlhšie - zimné prázdniny.

Školský rok sa nám rýchlo prehupol do svojej druhej polovice. Kreativitu sme použili aj vo vytváraní figúr zo snehu. Bezkonkurenčne najväčší záujem vyvolala snehová mačka utľapkaná na strome. Zimné obdobie bolo pre prvákov náročné hlavne na obliekanie mnohých vrstiev. Museli sme si dať pozor na premokanie rukavíc, otepľovačiek, či čižmičiek.

Prišla jar, dni sa predlžovali a slniečko nás pozývalo na dlhší pobyt na dvore. Každým krásnym dňom si deti rady zobliekali teplé vrstvy. Tešili sme sa zelenajúcim sa listom a klíčiacej tráve. A už tu bola aj Veľká noc. Blysi sme sa peknými výrobkami na veľkonočnom bazáre, ktoré sme pripravovali na dvore v lúčoch jarneho slniečka. Opäť sme sa pustili do väčšej starostlivosti o pozemok zberom papierikov, ale hlavne rozhádzaných dosiek z bunkrov. Prváci si na stavbu bunkrov vybrali priestor za garážou a stenou umyvárne, kde našli aj najväčší zdroj dreveného materiálu. Blížiac sa leto hlásili dozrievajúce čerešne. V tom čase sme museli s kolegami klubistami byť vo väčšej bdelosti a ustrážiť ich neriadené lezenie po stromoch. Napriek tomu sa z malých prvákov postupne stávali múdri budúci druháci. Naučili sa rešpektovať pravidlá a viacej riešiť svoje problémiky bez potrebného zásahu učiteľa. Juj a to bolo pre mňa, klubistku, veľmi príjemné. Ušetrila som si už viacej síl a zostávalo viacej času na vymýšľanie hier. A už tu boli veľké prázdniny. Niektoré deti sa tešili a niektorým sa nechcelo opustiť školský dvor. Ale mnohé deti sa tešili už na druhý školský rok.

Klubistka Renata Kubečková

Prerokované v kolégiu, dňa:

Stanovisko zriaďovateľa:

občianske združenie Výchova k slobode **s c h v a ľ u j e** Správu o výsledkoch a podmienkach výchovno-vzdelávacej činnosti Súkromnej základnej školy waldorfskej, Vihorlatská 10, 831 04 Bratislava za školský rok 2017/2018.

.....
Za zriaďovateľa

